

چرا نمی‌شود تورم را مهار کرد؟

درباره پیامد سیلاب گونه مداخله پولی به بهانه اظهارات اخیر وزیر اقتصاد

دیگر نمی‌توان آن را جمع کرد. مضاف بر اینکه اقتصاد را به خود وابسته و معنادار می‌کند، ریالی که بی‌پشتوانه و با کمترین زحمت به بازار ریخته می‌شود، نه تنها تولید کالا و خدمات را افزایش نمی‌دهد؛ بلکه مانند جریان سیلاب گونه و غیرقابل کنترل تمام اقتصاد را به هم می‌ریزد. قیمت‌ها به شکل عجیبی افزایش پیدا می‌کند که برای مردم و حتی عاملین بازار قابل درک نیست. پیام که در دوره زمانی الف، کیلویی دو هزار تومان بود ناگهان چهار هزار تومان و چندی بعد هشت هزار تومان می‌شود، در حالی که هیچ خللی به نظام تولید و توزیع آن وارد نشده است؛ جز آن مداخله پولی کلان و اجتناب‌پذیر که مردم از آن بی‌خبرند. اینجاست که قدرت خرید در چشم برهم‌زدنی سقوط می‌کند و دولتی که در سطح اول مداخله، ملاحظه‌ای از حیث رعایت انضباط مالی در استفاده از حق انحصاری خود بر چاپ پول نداشته است، در سطح نهایی بازار که قیمت‌های مصرف‌کننده است طوری رفتار می‌کند که گویی آهنگری در بلخ پول چاپ کرده اما در شوشتر بقیه پیراهن تا گلو بسته‌شده او را گرفته‌اند. یا اینکه تازه صبح از همه چیز باخبر شده، و از داستان شب قبل کاملاً بی‌اطلاع بوده است! تمام دولت‌ها در چنین مواقعی قرار رو به جلو می‌کنند؛ اما این مسئله نافی مسئولیت آنها در برهم زدن ساختار قیمت‌های نسبی نیست. «قیمت» قلب‌نما و مهم‌ترین سیگنال اطلاع‌رسانی در بافت بسیار پیچیده و درهم‌تنیده بازار است و از عوامل پیدا و پنهان بسیاری تأثیر می‌پذیرد. دستکاری دولتی آن، همه چیز را به شکل تسلسلی به هم می‌ریزد و اقتصاد را به دولت وابسته می‌کند. توصیه عقلای علم اقتصاد همیشه این بوده که ساختار قیمت‌های نسبی را دولت با دستکاری آفرانه یا مداخلات پولی و غیرپولی خود مخدوش نکند. اما این توصیه گوش شنوایی نداشته است. بنابراین، «ریال» دائم‌متورم و ابزار برای پوشاندن ضعف‌های دولت بدل می‌شود. به‌طور نمونه به جای اینکه «شرکت دولتی تولید پیاز» را برچینند یا از اتخاذ سیاست‌های مداخله‌جویانه و ناکارآمد اجتناب کنند، سالانه بر بودجه آن شرکت افزوده و وضعیت واقعاً شکست‌خورده را حفظ می‌کنند. به جای اصلاح سیاست‌های غلط به آن پاره‌های دهنده آزادی عاملین اقتصادی را کنترل و محدود می‌کنند. هم‌انگیزه بازرگان اقتصادی را منحرف می‌کنند و هم به ناکارآمدی و اتلاف منابع پاداش می‌دهند. نتیجه طبیعی بلندمدت چنین ساختاری، افزایش شدید قیمت اقلام و هم‌زمان کاهش مستمر قدرت خرید مردم است.

احسان خاندوزی، وزیر اقتصاد، اخیراً در جمع بیش از ۵۰۰ استاد معارف دانشگاه‌های کشور گفته است: «قیمت اقلام روزانه جامعه و در کل سفره معیشتی مردم ثابت مانده اما قدرت خرید کاهش یافته که این موجب نارضایتی مردم است.» (ایرنا ۲۶ بهمن)، نکته مهمی که در این اظهار نظر وجود دارد، دو مفهوم «قیمت اقلام» و «قدرت خرید» است. باید توضیح داد که کدام عوامل بر قیمت کالاها اثر می‌گذارند یا قیمت اقلام چگونه افزایش پیدا می‌کند که موجب نارضایتی مردم می‌شود. روشن است قیمت اقلام یا با برهم خوردن تعادل میان عرضه و تقاضا تغییر می‌کند که این فی‌نفسه ربطی به دولت یا حتی عاملین بازار ندارد و خودبه‌خود رفع می‌شود. مگر اینکه مانعی خارج از بافت بازار وجود داشته باشد. مثلاً قیمت پیاز در فصلی مشخص شدیداً بالای می‌رود که علت طبیعی آن ممکن است تولید پایین سالانه باشد. بازار با افزایش تولید یا واردات فوری عکس‌العمل نشان می‌دهد تا قیمت را متعادل کند. اما اگر مصوبه‌ای واردات را به دلیل حمایت از تولید داخلی ممنوع یا محدود کند چه؟ بنابراین، قیمت اقلام نمی‌تواند همیشه ثابت بماند؛ اما می‌تواند ثابت داشته باشد. قوانین طبیعی اقتصاد، قیمت‌ها را بالا و پایین می‌برد؛ اما مجدداً به تعادل طبیعی خود بازمی‌گرداند. باین حال، قیمت اقلام در اقتصاد ایران دائماً تحت تأثیر عوامل غیرطبیعی و بیرونی است. این موارد غیرطبیعی در اغلب اوقات تنها حاصل مداخلات دولتی است و از مهم‌ترین این کلان‌مداخلات، مداخله پولی است. البته، قیمت‌گذاری دستوری و نظام تولید یا توزیع دولتی و عدم‌ثبات سیاسی عوامل اساسی و مهم دیگری هستند که اثرگذارند؛ اما مداخله پولی مانند آب بستن به شیر می‌ماند که ماهیت مسئله را تغییر قرار می‌دهد. رفع مداخلاتی مانند قیمت‌گذاری دستوری یا توزیع دولتی در صورت اراده انجام آن میسر است؛ اما رفع مداخله پولی به این سادگی‌ها نیست. چراکه قیمت اقلام و ساختار قیمت‌های نسبی را به مرور و به‌شکل اساسی تغییر می‌دهد به مانند آب ریخته‌شده‌ای که

نوار غزه است و این یک باور غلط است و مقاومت در کل نوار غزه وجود دارد.» در این میان «حسین حمایل» سخنگوی جنبش فتح به الجزیره گفت که توپ در زمین حماس است و این گروه باید کار در چارچوب سازمان آزادی‌بخش فلسطین (ساف) را بپذیرد و تمامی توافقاتی که ساف تاکنون انجام داده را به رسمیت بشناسد. «واصل ابو یوسف» عضو کمیته اجرایی سازمان آزادی‌بخش فلسطین نیز گفت که وحدت میان حماس و فتح در این برهه بیش از هر دوره دیگری ضروری و این وحدت لازمه توقف تجاوزات دشمن صهیونیستی است. در مقابل نیز «ایمن ضراغمه» از نمایندگان حماس در پارلمان منحل شده، به الجزیره گفت که موفقیت‌آمیز بودن این گفت‌وگوها منوط به عدم وجود پیش‌شرط است و از سوی دیگر سازمان ساف هیچ برنامه و چشم‌انداز مدون و مصداقی ندارد که بتوان روی آن بحث کرد. جدای از سیاستمداران، دکتر احمد رفیق عوض، تحلیلگر سیاسی و رئیس مرکز مطالعات قدس در دانشگاه قدس، به الجزیره گفت که نشست‌های مسکو «علی‌رغم اهمیت‌شان» چیز جدیدی به همراه نخواهد داشت. گروه‌های فلسطینی که وارد مسکو شده‌اند، در بدو ورود طی بیانیه مشترکی اعلام کردند: «ما در دفاع از مردم خود متحد هستیم و بر ضرورت اتحاد خود برای مقابله با اشغالگران و طرف‌های خارجی حامی آن به‌ویژه آمریکا تأکید می‌کنیم.» آن‌ها همچنین حمله تانک‌های ارتش اسرائیل به تجمع کنندگان برای دریافت کمک‌های بشردوستانه و غذا در خیابان الرشید غزه را که صدها شهید و مجروح بر جای گذاشت و حمایت آمریکا از اسرائیل را، محکوم کردند.

اینکه بعضی‌ها این گروه را مانند اسرائیل و آمریکا و اروپا تروستی می‌دانند و بعضی‌ها مانند ایران و سایرین هم یک گروه مقاومت محسوب می‌کنند. فلذا حماس وضعیتی برجسته‌ای در مجامع بین‌المللی ندارد. حالا اگر دولت جدید ترکیبی از اعضای حماس و اعضای فتح باشند در چنین شرایطی چیزی برای مردم فلسطین به دست نمی‌آید؛ تقسیم قدرتی است که با معاملات و بده‌بستان‌ها میان گروه‌ها شکل می‌گیرد. **آیا مشارکت فتح و حماس در تشکیل دولت در چپتی خلاف اهداف نتانیاهو برای حذف و محدود کردن حماس نیست؟** نتانیاهو صرفاً به دنبال حذف حماس نیست. دنبال حذف هر جریانی است که بخواد فعالیت علیه امنیت اسرائیل داشته باشد. برایشان فرقی ندارد اسمش جهاد اسلامی و حزب الله لبنان یا فتح باشد اگر در یک مقطعی به این نتیجه برسد که یک گروهی که فعالیت مسلحانه داشته، می‌تواند امنیت اسرائیل را هم تضمین بکند و یک سوپاپ اطمینان برای اسرائیل باشد، با آن مذاکره هم می‌کند. کما اینکه در اسلو مذاکره انجام شد و ابوعمار که قبلاً اسلحه به کمر می‌بست و عملیات‌های نظامی انجام می‌داد که اسرائیلی‌ها به عملیات‌های ساف و فتح عنوان عملیات‌های تروریستی می‌دادند، همان اسرائیل مذاکره کرد و پیمان صلح بست و یک قطعه‌ای هم در اختیارش قرار داد. چون فکر می‌کرد از این طریق می‌تواند برای خود اسرائیل امنیت به‌وجود بیاورد. بنابراین اگر اسرائیل به این نتیجه برسد که حماس یا هر فرد یا گروهی یا آدم‌هایی در یک بسترهایی قرار بگیرند که امنیت به وجود نمی‌آورد، با آن برخورد می‌کنند.

جمعه شورای قانونگذاری فلسطین بود و از همین رو، حماس در نخستین دور از انتخابات پارلمان فلسطین شرکت نکرده بود اما پس از پیروزی قاطع در این انتخابات دولتی به رهبری اسماعیل هنیه تشکیل داد که با واکنش اسرائیل و آمریکا مواجه شد و سپس به درگیری نظامی میان فتح و حماس بدل شد و از همین زمان بود که غزه تحت کنترل حماس درآمد و عملاً دو دولت در فلسطین تشکیل شد. حال به نظر می‌رسد با استعفا از روز دوشنبه محمد اشتیه، نخست‌وزیر فلسطین و پذیرش آن توسط محمود عباس، گروه‌های فلسطینی با وساطت مسکوبه دنبال تشکیل دولتی واحد هستند. تشکیلات خودگردان فلسطین که پس از حملات اسرائیل به غزه موقعیتش در میان افکار عمومی مردم فلسطین دچار خدشه شده است، به دنبال کسب حمایت و نقش خود پس از جنگ اسرائیل علیه حماس در غزه است. یک منبع حماس در واکنش به این استعفا به شبکه‌های عربیه گفته بود که این جنبش به تغییرات پیش‌رو در دولت خودگردان توسط عباس اهمیتی نمی‌دهد. این منبع با اشاره به اینکه حماس خواهان تشکیل یک دولت ملی فلسطین با اجماع همه گروه‌ها است، افزود: «دولت بعدی باید وظایف مشخص و یک دوره زمانی موقت داشته باشد. هیئت ما در مسکو درباره تشکیل دولت ملی برای یک دوره مشخص و با وظایف مشخص بحث خواهد کرد.» محمد نزال، عضو دفتر سیاسی جنبش مقاومت اسلامی فلسطینی حماس در جریان گفت‌وگویی مطبوعاتی تصریح کرد: «ارتباط و تماس رسمی با تشکیلات خودگردان فلسطین در خصوص طرح روز پس‌اجنگ وجود ندارد. آنچه شایعه شده این است که آخرین پایگاه حماس در شهر رفح در جنوب

کند؛ اگرچه نتیجه عملکرد اخلاقی آفریقای جنوبی نوعی اعتبار سیاسی در نظام بین‌المللی برای آفریقای جنوبی به شمار می‌رود و یک منفعت سیاسی است، اما آن چیزی که الان می‌شود در مورد آن داوری کرد، این است که آفریقای جنوبی سعی کرده به صورت مستقل و با در نظر گرفتن حقوق بشر و نقض حقوق مردم فلسطین، نقشی ایفا کند. **آزادی‌تان از موقعیت فتح در شرایط کنونی چیست و آیا آینده مذاکرات با حماس می‌تواند به نتایج مثبتی منجر شود؟** فتح در حال حاضر در موقعیت برتر اقتصادی و سیاسی نیست؛ البته موقعیت بین‌المللی اش یک موقعیت ویژه و خاصی است. به‌عنوان دولت خودگردان و به‌عنوان نماینده ملت فلسطین در جامعه بین‌المللی شناخته می‌شود اگر چه از بعد از ۲۰۰۷ انتخاباتی در فلسطین برگزار نشده یعنی نزدیک به ۱۵ سال است که انتخاباتی در آنجا برگزار نشده است. بنابراین حضورش اگر چه خیلی دموکراتیک به نظر نمی‌رسد، اما هم در میان مردم فلسطین و هم در میان مجامع بین‌المللی به عنوان نماینده ملت فلسطین و به عبارتی دولت فلسطین شناخته می‌شود. عضو سازمان ملل، یونسکو، دیوان کیفری بین‌المللی و دیوان دادگستری بین‌المللی است که شکایتی هم در دیوان کیفری و دیوان دادگستری علیه اسرائیل مطرح کرده است لذا یک ماهیت حقوقی مشروع در نظام جهانی برای خودش کسب کرده اما حماس به‌عنوان یک گروه از داخل فلسطین شناخته می‌شود که باز تقسیم می‌شود به

تمام دامداری و محصولات کشاورزی دستخیزی از بین رفته است. آسیبی که به خانه‌ها وارد شده طوری است که بیشتر آنها قابل بازسازی هم نیست. با این وجود یکی از مهم‌ترین اعضای ستاد بحران استان اعلام کرد که «اتفاق خاصی هم رخ نداده است. این اظهار نظر به دلیل آن است که هیچ آماری در دست ندارند.» او درباره شروع بیماری‌های عفونی هشدار داده و گفت: «در مناطقی که آب هنوز ایستاده، فاضلاب‌ها پر شده و وارد آب شده است و بیماری‌های عفونی شروع شده و هنوز به شیوع نرسیده است. البته این موضوع در سیل‌های تمام دنیا وجود دارد اما اگر به آن رسیدگی نشود مسلماً به شیوع بیماری‌های عفونی می‌انجامد. وضعیت بهداشت در مناطق سیل‌زده نامناسب است. نگرانی از شیوع بیماری عفونی و وبا افزایش یافته است.»

هیچ بالگردی به دادمان نرسید

سجادی، مدیرعامل جمعیت هلال‌احمر سیستان و بلوچستان درباره امداد رسانی در این استان، گفت: «بر اثر بارندگی‌های اخیر و وقوع سیل و آبگرفتگی در شهرستان‌های خاش، سیب و سوران، فونج، ایرانشهر، میر جاول، نیکشهر، دلگان، چابهار، سراوان، زاهدان، نیمروز، سراپا، کنارک و مهرستان خدمات امداد رسانی به ۳ هزار و ۷۵۲ نفر در قالب ۹۲۲ خانوار توسط بیش از ۲۳۷ نفر از امدادگر این جمعیت انجام شد. همچنین در این مدت ۹۷۷ خانوار در چادرهای هلال‌احمر اسکان داده شدند و اقلامی از قبیل چادر امدادی، موکت، پتو، نایلون و وسایل‌های غذایی بین آسیب‌دیدگان توزیع شد.» دادکریم بلوچ، جانشین ستاد پیشگیری، هماهنگی و فرماندهی عملیات بحران و معاون عمرانی فرمانداری ویژه چابهار نیز اعلام کرد: «در پی بارندگی‌های ۱۲۱ روستا در بخش پیرسهراب و ۱۰ روستای پلان کاملاً از توابع شهرستان چابهار در محاصره آب هستند و راه‌های دسترسی به این روستاها قطع و شدیداً نیازمند امداد رسانی فوری است. بر اثر شدت بارش‌ها آب به داخل منازل هشت روستا نفوذ کرده است.» او افزود: «سد زردان سرریز شده است و آب در پایین دست سد با حجم بسیار بالا در جریان است. امور توزیع برق چابهار هم در آمادگی کامل و در بارش قبلی ۲ ترانس دچار حادثه و چندین اصله تیر برق که دچار شکستگی شده بودند، در کمترین زمان ممکن تعویض شدند. در شهر چابهار کمترین خاموشی را در بارندگی‌های قبلی شاهد بودیم. بیش از ۱۰۰ نفر که به زمین‌های کشاورزی رفته بودند در محاصره سیل بودند که با قایق با همکاری شیلات جابه‌جا شدند.» دادکریم بلوچ تأکید کرد: «۱۳ مادر باردار گرفتار در سیلاب با قایق در چابهار جابه‌جا شدند. متأسفانه به‌رغم پیگیری‌های مکرر فرمانداری چابهار هیچ بالگردی از سوی دانشگاه علوم پزشکی ایرانشهر و چابهار و جمعیت هلال‌احمر استان به مناطق سیل‌زده جهت نجات مادران باردار، بیماران بدحال و افراد گرفتار در سیلاب اعزام نشده که جای گلایه‌مندی شدید است.»

بنت یکبار باز شد اما بارندگی مجدد این راه را مسدود کرد. در سفیدکوه ۱۰ روستا و در مهمدان ۱۰ روستا بسته شده است. ۶ روستای سرگل نیز باز شد اما دوباره بسته شد. جنوب نیت نیز باز شده بود که متأسفانه بسته شده است.» او افزود: «به لحاظ خسارات مالی برآوردی که انجام شده از خرابی جاده‌ها (زیرساخت‌ها، آسفالت و کناره‌های جاده) حدود ۱۰۰ میلیارد تومان است. خانه‌های خراب شده که قابل بازسازی نیستند حدود ۲۰ میلیارد تومان و کشاورزی نیز با قنات و نهرهای از بین رفته ۲۰۰ میلیارد تومان است. تقریباً در اغلب روستاهای بنت ۱۰۰ درصد لوله‌های آبرسانی از بین رفته است و باید دوباره از صفر آبرسانی انجام شود. در حوزه ارتباطات و برق نیز تخریب بسیار بالاست. اینترنت در بسیاری از نقاط و تلفن در برخی نقاط قطع است. رئیس اداره برق بنت اعلام کرده که آمار تخریب بسیار بالاست. عدد ۵ میلیارد برآورد بسیار دقیق در این حوزه است برای ترمیم ارتباطات و برق در بنت که حدود ۳۰ هزار نفر جمعیت دارد.» عرب‌سرخی با اشاره به بخش مرکزی نیکشهر تأکید کرد: «بخش مرکزی حدود ۵۰ هزار نفر جمعیت دارد و به دلیل اقامت فرمانداری و اداره کل‌ها در این بخش اقدامات با سرعت بیشتری در حدود ۷۰ درصد انجام شده تا ماشین‌های شاسی بلند قادر به تردد باشند اما تقریباً دوباره این راه‌ها بسته شده است. ۳۰ الی ۴۰ درصد از روستاهای بخش مرکزی نیکشهر هیچ راه ارتباط ندارند و مشخص نیست مردم در چه شرایطی هستند.» این فعال در حوزه توسعه سیستان و بلوچستان در تشریح شرایط آهوران، بخش دیگر نیکشهر و گفت: «این بخش که حدود ۱۴ هزار نفر ساکن دارد، ضعیف‌ترین بخش نیکشهر است و البته کمترین آسیب را دیده چراکه در سطح بالایی قرار دارد. حدود ۱۰ روستای آهوران که در بستر رودخانه واقع شده آسیب دیده است. محصولات این بخش به دلیل بارش تگرگ خسارت دیده و میزان خسارات این بخش حدود ۵۰ میلیارد تومان راه، ۵ میلیارد تومان کشاورزی و ۵ میلیارد تومان نیز ممکن برآورد شده است.» او با بیان اینکه شهرستان قصرقند نیز سه بخش دارد، بیان کرد: «ساریوک کمترین و تلنگ بیشترین آسیب را دیده است. تلنگ به دستخیزی نزدیک و در دره واقع شده است.» مدیرکل بحران استانداری اعلام کرد: «۱۴۰۰ میلیارد تومان خسارتی است که تاکنون به این بخش وارد شده است و بالای ۳۰۰ روستا دسترسی خود را از دست داده‌اند.» در حالی که من معتقدم که میزان عدم دسترسی روستاها بیشتر از این است چراکه فقط اگر بخش مرکزی قصرقند و منطقه رودخانه کاجورا حساب کنیم دسترسی حدود ۱۰۰ روستا در قصرقند و دسترسی حدود ۸۰۰۷ روستا در بخش بنت مسدود شده است. دسترسی روستاهای بسیاری در تلنگ بسته شده است و هیچ کسی از آنها خبر ندارد. هیچ بالگردی به آنجا نرفته و در قصرقند پیرمردی جان خود را از دست داد.» او تأکید کرد: «هیچ کس نمی‌داند چه کار می‌کند. فقط در بخش‌های مسئول اداره‌ها- مانند اداره برق- در حال فعالیت هستند.